

คำนำ

สถานการณ์ฉุกเฉิน เป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้โดยที่เราไม่ได้ คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า ซึ่งอาจเป็นอันตรายถึงชีวิต การให้ความช่วยเหลือ ต่อผู้ประสบกับสถานการณ์ฉุกเฉินจึงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญพื้นฐานในการ ช่วยเหลือคนที่คุณรักหรือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ท่านควรเรียนรู้เรื่อง การแจ้งเหตุเพื่อขอความช่วยเหลือ การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน รวมถึง การใช้เครื่อง เอ อี ดี (AED) ระหว่างที่ทีมกู้ชีพยังเดินทางไปไม่ถึง อย่างไรก็ตาม การใช้เครื่อง เอ อี ดี (AED) ในประเทศไทยถือเป็นเรื่องใหม่ สำหรับประชาชนที่จำเป็นจะต้องใช้เครื่องดังกล่าวควร ดำเนินการช่วยเหลือภายใต้คำแนะนำของแพทย์หรือตามคำแนะนำจากผู้ปฏิบัติการฉุกเฉินผ่านสายด่วน 1669

องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดทำ คู่มือสำหรับประชาชนในการช่วยชีวิตผู้ป่วยฉุกเฉินที่มีภาวะหัวใจหยุดเต้น ด้วยเครื่อง เอ อี ดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับประชาชนทั่วไปให้นำไปปฏิบัติ ในการช่วยชีวิต ผู้ป่วยฉุกเฉิน ที่มีภาวะหัวใจหยุดเต้นด้วยเครื่อง เอ อี ดี เพื่อเพิ่มโอกาส การรอดชีวิตของประชาชนที่หัวใจหยุดเต้นเฉียบพลันนอกโรงพยาบาลได้

สารบัญ

● คำนำ	
● การแจ้งเหตุฉุกเฉิน 1669	5
● แนวทางการให้การช่วยเหลือจาก 1669	5
● ระบบปฏิบัติการการแพทย์ฉุกเฉิน	6
● อาการฉุกเฉิน	7
● การช่วยชีวิตฉุกเฉิน	8
● การช่วยฟื้นคืนชีพ	9
● แผนผังการช่วยชีวิตฉุกเฉิน 10 ขั้นตอน	20
● เครื่องกระตุ้นหัวใจไฟฟ้าชนิดอัตโนมัติ (เอ อี ดี)	22
● เอกสารอ้างอิง	23

คู่มือสำหรับประชาชนในการช่วยชีวิตผู้ป่วยฉุกเฉิน
ที่มีภาวะหัวใจหยุดเต้นด้วยเครื่อง เอ อี ดี

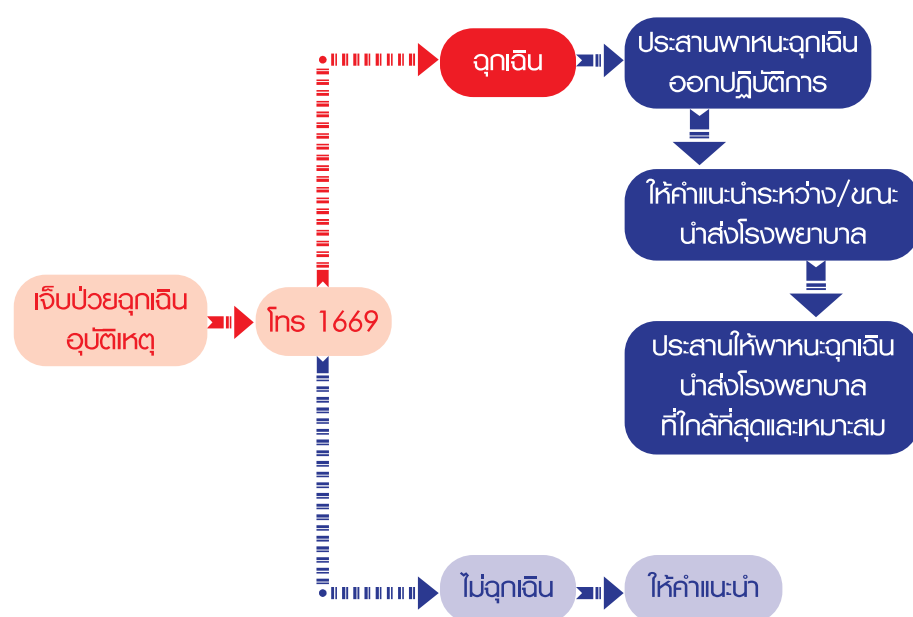
ที่มาข้อมูล: สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ (สพฉ.)

การแจ้งเหตุฉุกเฉิน 1669

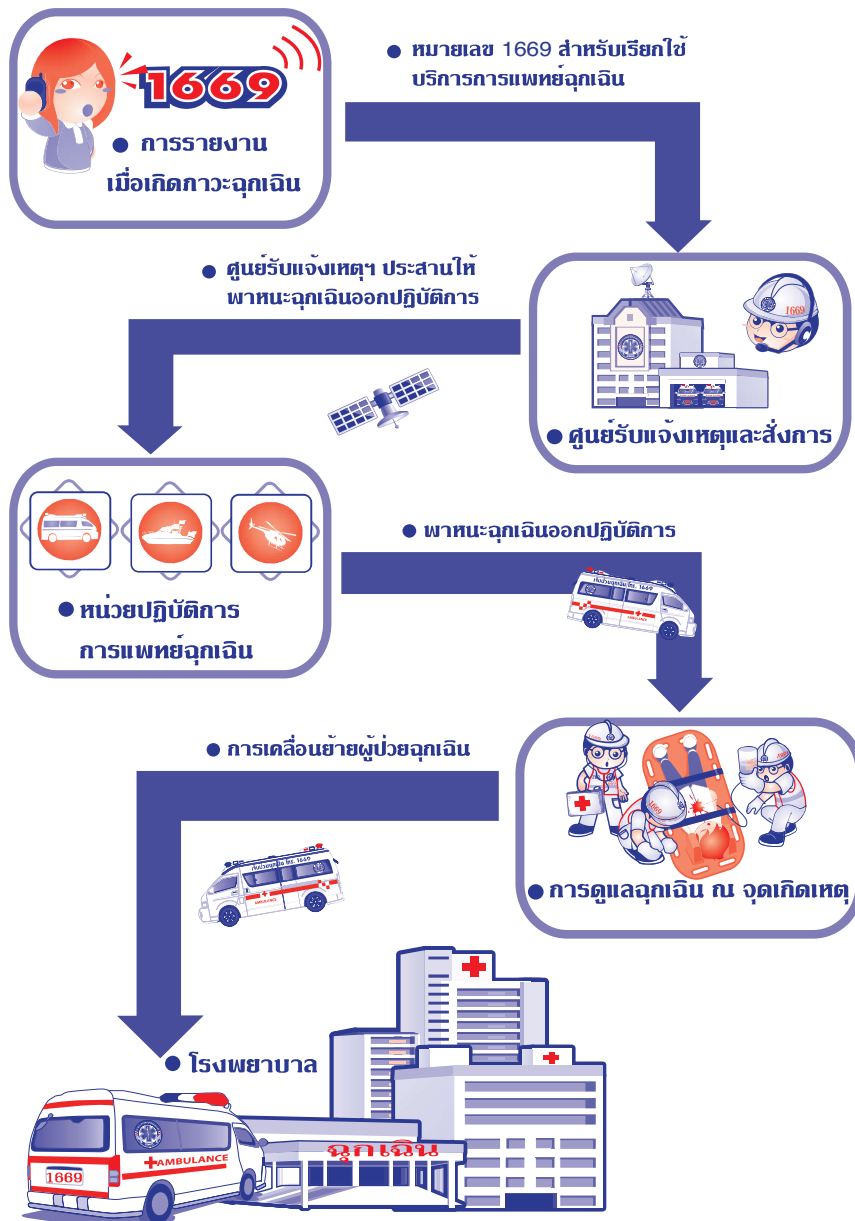
การแจ้งเหตุฉุกเฉิน ผู้แจ้งเหตุควรให้ข้อมูลดังนี้

1. ผู้ป่วย ผู้บาดเจ็บเป็นอะไร/มีอาการอย่างไร/รู้สึกตัว/รู้สึกตื่น พูดได้หรือไม่
2. ผู้ป่วยหรือผู้บาดเจ็บอยู่ที่ไหน
3. หมายเลขโทรศัพท์ของผู้แจ้งเหตุ
4. ชื่อผู้แจ้งเหตุ

แนวทางการให้การช่วยเหลือจาก 1669

ระบบปฏิบัติการการแพทย์ฉุกเฉิน

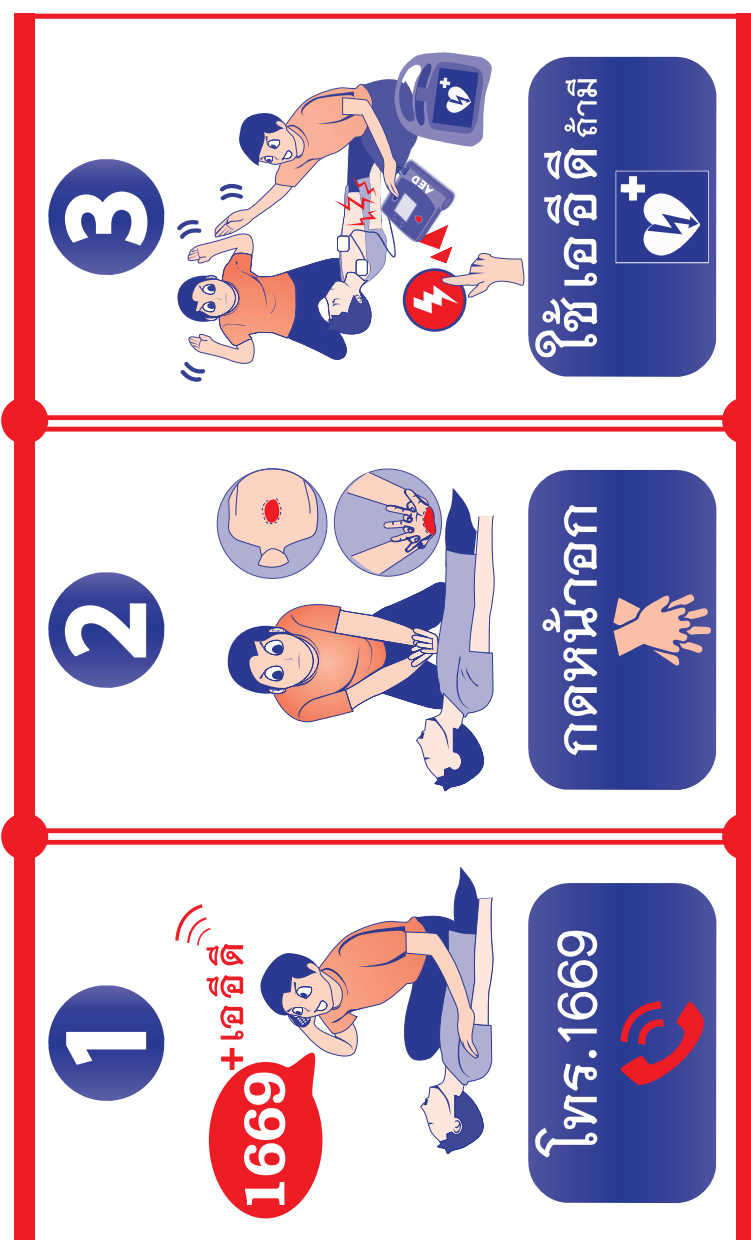

อาการฉุกเฉิน

อาการฉุกเฉินที่ควรแจ้งเหตุมีดังนี้

1. หหมดสติ ไม่รู้สึกตัว ไม่หายใจ
2. มีสิ่งแปลกปลอมอุดตันทางเดินหายใจ
3. หายใจเร็วและเหนื่อยหอบอย่างรุนแรง และหายใจมีเสียงดัง
4. ชักต่อเนื่องไม่หยุด
5. อาการชักในหญิงในตั้งครรภ์
6. งูพิษกัด และมีอาการหนังตาตกหรือหายใจลำบาก
7. ถูก/โดนไฟไหม้ ได้รับสารพิษ สัตว์มีพิษกัดต่อย
8. ได้รับบาดเจ็บที่ดวงตา และการมองเห็นลดลงฉับพลัน
9. เจ็บหน้าอกอย่างรุนแรง
10. แขนขาอ่อนแรงซีกเดียวอย่างฉับพลัน
11. ปวดท้องคลอตที่มีน้ำเดินร่วมกับมีเลือดออกทางช่องคลอด
12. บาดแผลโดนยิงที่ศีรษะ หรือลำคอ หรือหน้าอก หรือท้อง
13. บาดแผลโดนแทงที่ลำคอ หรือหน้าอก หรือท้อง
14. บาดแผลที่มีเลือดไหลออกปริมาณมาก และห้ามเลือดไหลไม่หยุด
15. มีอาการเหงื่อแตก ตัวเย็น จากการเสียเลือดมาก
16. บาดเจ็บจากอุบัติเหตุ เช่น อุบัติเหตุจราจร ตกจากที่สูง จมน้ำ ไฟฟ้าช็อต

การช่วยชีวิตฉุกเฉิน

จัดทำโดย: สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ
ตรวจสอบเนื้อหาโดย: คณะกรรมการมาตรฐานการช่วยชีวิต สมาคมแพทย์โรคหัวใจแห่งประเทศไทย (เมษายน 2559)

การช่วยฟื้นคืนชีพ

1. ปลอดภัยไว้ก่อน

โดยตรวจสอบความปลอดภัยก่อนเข้าช่วยเหลือ ถ้าอยู่ใน
สถานการณ์ไม่ปลอดภัย เช่น ไฟฟ้าช็อต ไฟไหม้ ดึงถล่ม
ห้าม เข้าไปช่วยเหลือโดยเด็ดขาด

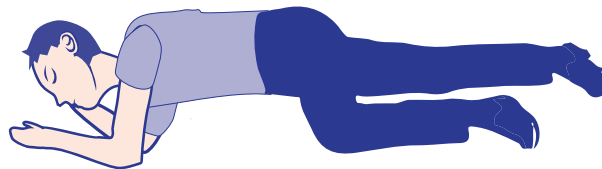

2. ปลุกเรียก ตบไหล่

ตรวจสอบดูว่าผู้ป่วยหมดสติหรือไม่ โดยตบที่ไหล่ทั้งสองข้าง
พอที่จะปลุกคนหลับให้ตื่น ซึ่งอาจพูดว่า

“คุณ คุณ เป็นอย่างไรบ้าง”

พร้อมจัดทำผู้ป่วยให้นอนหงายราบบนพื้นที่แข็ง

หากผู้ป่วยตื่นหรือรู้สึกตัวหรือหายใจเองได้ให้จัดทำท่านอนตะแคง

3. โทร 1669

เรียกขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น ซึ่งอาจพูดว่า

“ช่วยด้วย มีคนหมดสติ”

และโทร 1669 หรือให้คนอื่นโทรก็ได้

พร้อมกับนำเครื่อง เอ อี ดี (AED) มา

4. ประเมินผู้หมดสติ

ตรวจสอบว่าผู้ป่วยหายใจหรือไม่ หากไม่รู้สีกตัว
ไม่หายใจ หรือหายใจเอือก ต้องรีบกดหน้าอก

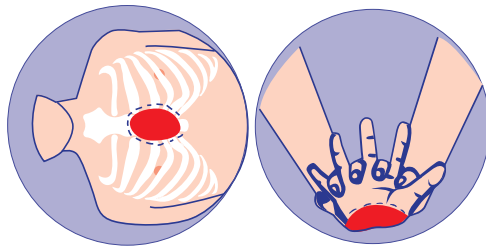

5. กดหน้าอก

การกดหน้าอกทำตามขั้นตอนดังนี้

1. จัดทำให้ผู้ป่วยนอนหงายโดยผู้ช่วยเหลือนั่งคุกเข่าอยู่ด้านข้างของผู้ป่วย
2. วางสันมือข้างหนึ่งตรงครึ่งล่างกระดูกหน้าอก
3. วางมืออีกข้างวางทับประสานกันไว้ แขนสองข้างเหยียดตรง โดยให้แนวแขนตั้งฉากกับหน้าอกของผู้ป่วย

คู่มือสำหรับประชาชนในการช่วยชีวิตผู้ป่วยฉุกเฉินฯ ด้วยเครื่อง เอ อี ซี

4. เริ่มทำการกดหน้าอกด้วยความลึกอย่างน้อย 5 เซนติเมตร ด้วยความเร็ว 100-120 ครั้งต่อนาที โดยให้ สันมือสัมผัสกับหน้าอกของผู้ป่วยตลอดการกดหน้าอก

5. ถ้ามีหน้ากากเป่าปาก เป่าปากผ่านหน้ากาก 2 ครั้ง สลับกับการกดหน้าอก 30 ครั้ง โดย นับ “หนึ่ง และสอง และ สาม และสี่และสิบ สิบเอ็ด สิบสอง สิบสาม.....ยี่สิบ ยี่สิบเอ็ด (ยี่สิบเอ็ด) ยี่สิบสอง (ยี่สิบสอง).....ยี่สิบเก้า สามสิบ”

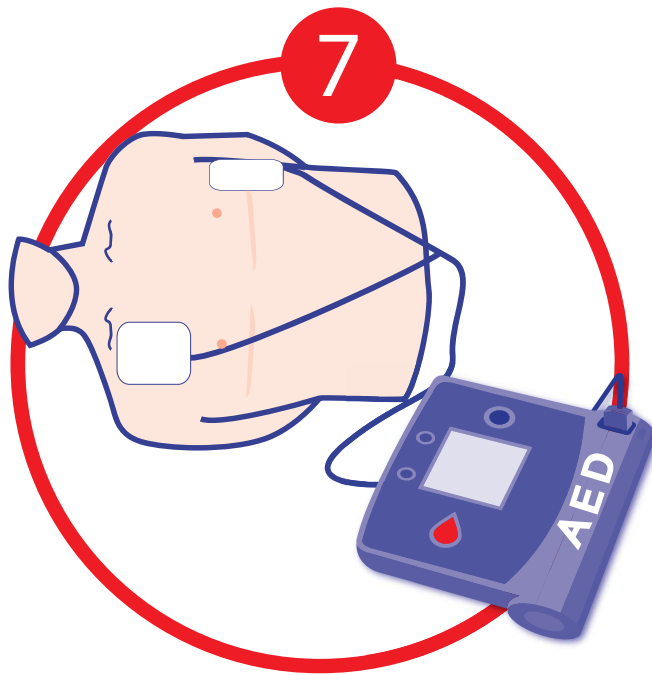
6. ถ้าไม่มีหน้ากากเป่าปาก หรือไม่เคยฝึกเป่าปาก ให้ทำการกดหน้าอกอย่างเดียว อย่างต่อเนื่อง

7. กระทำการกดหน้าอกและเป่าปากอย่างต่อเนื่อง จนกว่าทีมกู้ชีพจะไปถึงที่เกิดเหตุ

6. เมื่อเครื่อง เอ อี ดี (AED) มาถึง

1. เปิดเครื่อง
2. ถอดเสื้อผู้ป่วยออก
3. ถัดตัวเปียกน้ำ ให้เช็ดน้ำออกก่อน
แล้วติดแผ่นนำไฟฟ้า

7. ติดแผ่นนำไฟฟ้า

ติดแผ่นนำไฟฟ้าบริเวณใต้กระดูกไหปลาร้า
ด้านขวา และชายโครงด้านซ้าย (ตามภาพ)
หลังจากนั้นไม่สัมผัสตัวผู้ป่วย

8. ปฏิบัติตามคำแนะนำของเครื่อง เอ อี ดี (AED)

1. หากเครื่องเอ อี ดี (AED) แปลผลว่าไม่ต้องช็อกไฟฟ้าหัวใจ ให้กดหน้าอกต่อไป
2. หากเครื่องสั่งให้ช็อกไฟฟ้าหัวใจ ผู้ช่วยเหลือพุดหรือตะโกนว่า **“ถอยห่าง/ห้ามสัมผัสตัวผู้ป่วย”**
3. กดปุ่ม ช็อกตามเครื่องสั่ง

9. กดหน้าอกต่อเนื่องหลังทำการ ช็อกไฟฟ้าหัวใจแล้วทันที

10. ส่งต่อ

เมื่อทีมกู้ชีพมาถึง

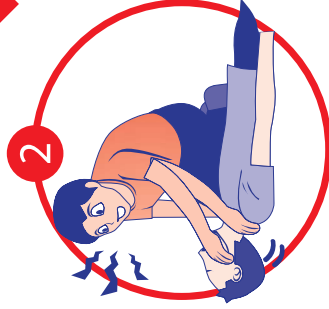
1. ทีมกู้ชีพจะทำการซักประวัติจากผู้ช่วยเหลือ
2. อะไรที่ผู้ช่วยเหลือได้ทำให้ผู้ป่วย
3. ทีมกู้ชีพจะนำส่งผู้ป่วยไปโรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุด
และเหมาะสม

การช่วยชีวิตฉุกเฉิน

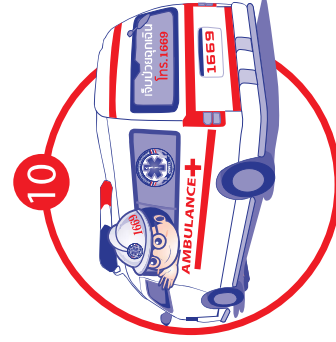
เมื่อพบคนหมดสติ
ตรวจสอบความปลอดภัย
ให้ตรวจดูความปลอดภัย
ก่อนเข้าไปช่วยเหลือ
เช่น ระวังอุบัติเหตุ ไฟฟ้าช็อต

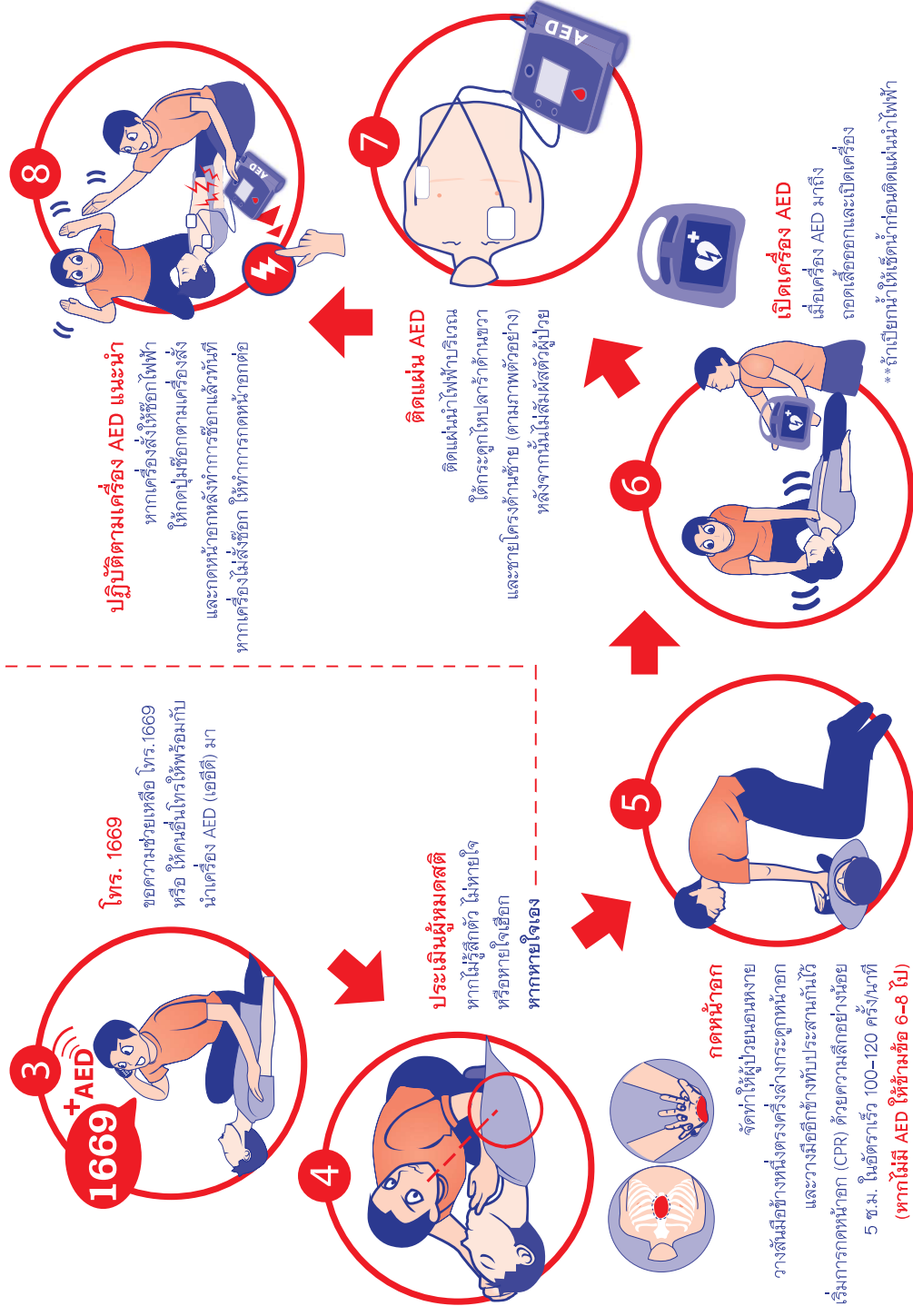
ปลุกเรียก ดูปริศ
ปลุกเรียกด้วยเสียงดัง
พร้อมตอบที่ใกล้ 2 ข้าง

กดหน้าอกต่อเนื่อง
ทำ CPR ต่อเนื่อง
ปฏิบัติตามคำแนะนำ
ของเครื่อง AED
จนกว่าทีมกู้ชีพจะมาถึง

ส่งต่อ
ส่งต่อผู้ป่วยให้กับทีมกู้ชีพ
เพื่อส่งโรงพยาบาล

จัดทำโดย: สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ / ตรวจสอบเนื้อหาโดย: คณะกรรมการมาตรฐานการช่วยชีวิต สมาคมแพทย์โรคหัวใจแห่งประเทศไทย (เมษายน 2559)

เครื่องกระตุกหัวใจไฟฟ้าชนิดอัตโนมัติ (เอ อี ดี)

“เครื่องกระตุกหัวใจไฟฟ้าชนิดอัตโนมัติ” เอ อี ดี (Automated External Defibrillator, AED)

เป็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แบบพกพาชนิดหนึ่ง สามารถวินิจฉัยภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะที่เป็นอันตรายถึงชีวิต ชนิดเวนทริคูลาร์ฟิบริลเลชัน (ภาวะหัวใจห้องล่างเต้นแผ่วระรัว) และเวนทริคูลาร์แทคิคาร์เดีย (ภาวะหัวใจห้องล่างเต้นเร็วผิดปกติ) ได้โดยอัตโนมัติ และสามารถให้การรักษาด้วยการช็อกไฟฟ้ากระตุกหัวใจได้โดยใช้กระแสไฟฟ้าหยุดรูปแบบการเต้นของหัวใจที่ผิดจังหวะ เพื่อเปิดโอกาสให้หัวใจกลับมาเต้นใหม่ในจังหวะที่ถูกต้อง

ตู้เออีดี (AED)
ในที่สาธารณะ

ตัวอย่างเครื่องเออีดี (AED)

ปัจจุบันหากสังเกตให้ดีจะเห็นตู้กระจกเล็ก ๆ ติดตั้งอยู่ในที่สาธารณะ
ทั้งในและต่างประเทศ โดยมีอักษรใหญ่เขียนว่า AED

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการมาตรฐานการช่วยชีวิต (Thai Resuscitation Council) สมาคมแพทย์โรคหัวใจแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. เอกสารเผยแพร่. กรุงเทพมหานคร : สมาคมแพทย์โรคหัวใจแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2558.

สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ. คู่มืออาสาฉุกเฉินชุมชน 1669. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ, 2557.

American Heart Association. ไฮไลต์ของแนวทางการนวดหัวใจ ผายปอดกู้ชีพ (CPR) และการดูแลผู้ป่วยโรคหัวใจหลอดเลือด ในภาวะฉุกเฉิน (ECC) ของ American Heart Association (AHA) ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2558. กรุงเทพมหานคร : American Heart Association, 2558.